

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2947/2020
28.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жарко Вујовић, адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала у Нишу, чији је пуномоћник Немања Срзентић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 9/17 од 06.09.2019. године, у седници већа одржаној 28.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 9/17 од 06.09.2019. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Нишу Гж 9/17 од 06.09.2019. године и пресуда Основног суда у Нишу П 14562/15 од 15.09.2016. године, у првом ставу изреке, тако што се одбија тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име дуга због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије за период од 01.02.2013. године до 31.10.2015. године исплати месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа, па до исплате у року од 8 дана, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 12.000,00 динара у року од 8 дана од пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 14562/15 од 15.09.2016. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу, на име дуга због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије за период од 01.02.2013. године до 31.10.2015. године, исплати месечне износе ближе означене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу, на име дуга због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије, исплати веће износе од досуђених, па до тражених износа по истом основу. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 55.563,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Нишу Гж 9/17 од 06.09.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 14562/15 од 15.09.2016. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио посебну ревизију из свих законом прописаних разлога, позивајући се на члан 404. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 и 55/14) је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ревизије из става 1. овога члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној применом члана 404. ЗПП, због потребе разматрања правног питања права о ванредном усклађивању пензије за 11,06 % од 11.01.2008. године за оне пензионере који су пензију остварили код туженог, након 01.01.2008. године.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју повреду Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је корисник права на инвалидску пензију по решењу Фонда за социјално осигурање војних осигураника донетом 19.01.2009. године. Решењем о ванредном усклађивању пензије које је тужени донео 25.01.2008. године, пензије су усклађене са 11,6%. Оценом налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке, утврђено је да је тужилац претрпео штету услед неусклађивања пензија за период од 01.02.2013. године до 31.10.2015. године, у укупном износу од 141.562,73 динара према вредности бода од 9,40 динара. У другој варијанти налаза и мишљења вештака као полазна основица за усклађивање пензија узета је вредност од 9,02 динара и према тој варијанти у истом периоду тужиоцу је мање исплаћена 84.082,82 динара.

На основу утврђених чињеница, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужиоца и обавезали туженог да му на име мање исплаћених месечних износа пензија за период од 01.02.2013. године до 31.10.2015. године, исплате месечне износе за сваки месец понаособ са каматом, на основу одредби чл. 154, 155, 172. став 1. Закона о облигационим односима, уз примену Одлуке о усклађивању војних пензија за 2007. годину („Службени војни лист број 13/08) и одлуке министра одбране донете на основу

одредбе члана 261. став 5. Закона о војсци Југославије о усклађивању пензија војних осигураника за 4,21 % почев од 01.01.2008. године. Нижестепени судови су заузели став да су војни осигураници почев од 01.01.2008. године у погледу права на усклађивање пензије укључени у општи систем пензијског и инвалидског осигурања, а то значи да се испуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није могла одвојено ценити у односу на војне осигуранике, јер су пензије остварене до 01.01.2008. године, као и оне остварене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под истим условима и у истој висини као и пензије корисника у осигурању запослених.

Основано се у ревизији туженог указује да је материјално право погрешно примењено.

Наиме, директор туженог је 25.01.2008. године донео решење о увећању пензија за 11,06 % почев од 01.01.2008. године (решење о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године) којим је извршено усклађивање пензија од 01.2008. године, а у то време тужилац је био у радном односу и примао је плату. Усклађивање пензија за 11,06 % почев од 01.01.2008. године односи се на кориснике пензије које су тај статус имали до 31.12.2007. године и примали су пензију. Тужени је право на пензију остварио после наведеног датума – 19.01.2009. године.

Врховни касациони суд је имао у виду да је до 31.12.2007. године на снази био Закон о војсци Југославије („Службени лист СРЈ“ број 43/94, 28/96, 46/99, 74/99 и 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ“ 7/05 и 44/05) где је чланом 261. било прописано да се пензије одређене по овом закону усклађују са почетком сваке календарске године са пензијама одређеним у претходној години. Пензије се усклађују тако што се као пензијски основ за раније остварене пензије узима плата која припада за одговарајући чин од кога се одређују пензије остварене у претходној години.

Законом о војсци Србије („Службени гласник РС“ број 116/07 и 88/09) у прелазним и завршним одредбама је у члану 193. прописано да усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона као и пензија остварених по ступању овог закона на снагу се врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање. Чланом 197. је прописано да до доношења прописа о војној обавези, социјалном, здравственом и пензијском и инвалидском осигурању професионалних војних лица остају на снази следеће одредбе Закона о војсци Југославије: Поглавље XIV – пензијско и инвалидско осигурање (чланови 240. до 260. и од 262. до 278.).

Из изнетог произилази да није остао на снази цитирани члан 261. Закона о војсци Југославије на основу кога су пензије усклађиване у време важења тог закона уз истовремену околност да није донет посебан Закон о пензијском и инвалидском осигурању за војне осигуранике, те је као регулатива за ову материју остао Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05, 63/06, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12 и 62/13).

Како је тужилац право на пензију остварио 19.01.2009. године, пензија тужиоца је утврђена према одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању на дан

остваривања тога права, те је тужилац пензију примао од тада па надаље са припадајућим увећањима. Увећање од 11,06 % се односило на претходни временски период као што је речено за кориснике пензије који су то били до 31.12.2007. године.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је утврдио да је материјално право погрешно примењено, те је ревизију усвојио и преиначио побијану пресуду, због чега је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

Одлуку о трошковима поступка донета је на основу члана 165. став 2. ЗПП, јер је преиначена одлука против које је изјављен правни лек, па су туженом досуђени нужни трошкове поступка на основу члана 163, 153. став 1. и 154. ЗПП, те у складу са важећом Адвокатском тарифом, и тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове за састав ревизије у износу од 12.000,00 динара.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић